

Верковичъ споменува село *Чочиларъ* отъ голѣмата конярска сарж-голска група, което въ начало на сегашното столѣтие имало 200 къщи, а къмъ началото на втората му половина броило едвамъ 38 къщи съ 158 жители. Имало е 4 джамии, отъ които 3 запусѣли.¹⁾ Много често въ Македония се срѣщатъ турски гробища и останки отъ джамии, а селата до тѣхъ запусѣли. Такива сж напр. пространнитѣ гробища до брѣга на Дойранското Езеро.²⁾ Въ Кумановско наблизу до стационаното село Табановче стърчи полуразвалена джамия съ останки отъ гробища. Сега въ селото нѣма никакъвъ турчинъ, а въ минало врѣме то било населено само съ турци.³⁾ Край село Бучино (Горно-Джумайско) има турски гробища съ теке и дори до сега една отъ селскитѣ махали се казва „турска“, а въ селото отдавна е изчезналъ турскиятъ елементъ.⁴⁾

Трета важна причина за намалѣние на турското население сж били постояннитѣ войни, които турската държава е водила съ всички околни нѣроди прѣзъ цѣлото врѣме на сѣществуванъето си въ Европа. Тия войни сж поглѣщали голѣма частъ отъ цвѣта на турското население и откакъ намалѣли прѣселванията отъ Мала Азия, не е имало съ какво да се дотѣкмява губата.

Много явенъ примѣръ за намаляванъе на турцитѣ имаме въ гр. Солунъ, дѣто турскитѣ улици сж намалѣли съ повече отъ четвъртина. Цѣлата Митхадъ-Пашова Махала, която просича горната частъ на града отъ източния до западния му край, е била чисто турска до прѣди 40 год., а сега почти третина отъ нея не е турска. Подобно явление се отбѣлѣзва въ много турски градове. Въ околността на Куманово срѣщаме нѣколко села съ турски и български имена, каквито сж *Чауиъ Кьой — Клецевци, Али Факли — Скаковци, Баракли — Провци, Асжъ Дили — Шупли Каменъ*. Въ тѣхъ е имало прѣди врѣме турци, сега нѣма. Прилѣпскитѣ села *Голѣмо Коняри* и *Малко Коняри* прѣди врѣме сж били само турски, сега турското имъ население се замѣнява съ българско. Голѣмо Коняри до прѣди 30 год. е броило 20 турски къщи, сега има 7—8, и тѣ постоянно гинатъ. Такива бивши турски села съ турски имена, вече обългарени, се срѣщатъ на много още мѣста.

За намаляванъето на турското население въ Македония имаме и свидѣтелства отъ турскитѣ статистики, които при всичката си

¹⁾ Верковичъ, Топогр.-Этп. очеркъ Македонии, 158.

²⁾ *** Велиденска расходка по Поленинско, Сб.М. IX., 670.

³⁾ Материяли, 556.

⁴⁾ В. „Вѣсти“, год. IX. бр. 51.